

CENTRE EXCURSIONISTA DE LA SERRA ESPADÀ

Depòsit legal: CS-364-1999

Societat d'Amics de la Serra Espadà

Butlletí núm. 54 • PRIMAVERA -ESTIU 2018

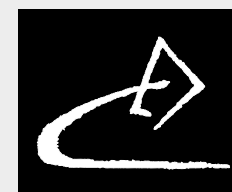
Des de la SASE volem treballar i incentivar el voluntariat ambiental, per això aquest any passat hem représ el voluntariat en prevenció d'incendis que feia anys que no ho dúiem a terme i a més, estem col·laborant amb la Direcció General de Prevenció d'Incendis en el voluntariat ambiental postincendi. La tasca consisteix a documentar mostres de plantes i arbres després de l'incendi, veure com evolucionen, l'adaptació als terrenys cremats, etc. Anem dues vegades a l'any i estudiem els mateixos punts per tal de fer una comparativa.

Carme Orega

L'Anglesola

Depòsit legal: CS-364-1999 • Coordinació: Carme Orena • Imprimeix : **coprint**, València

de la Serra Espadà

E-MAIL.....

[illegible]

Signatura del titular:

....., de de 201.....

Envieu aquest full a Societat d'Amics de la Serra Espadà. Apartat Correus 187 - 12520 Nules

* Tots els membres que viuen en la mateixa casa

En compliment del que estableix la Llei Orgànica 15/99, de 13 de desembre, de Protecció de Dades de Caràcter Personal, l'informem que les dades que ens facilite per mitjà de l'ompliment del present formulari passaran a formar part d'un fitxer propietat de la SOCIETAT D'AMICS DE LA SERRA ESPADÀ per a facilitar-vos informació sobre les nostres activitats. Així mateix, l'informem que pot exercir els drets d'accés, rectificació, cancel·lació i oposició. En aquest cas, haurà de dirigir-se al Responsable de la Base de Dades, SASE, apartat de correus 187, 12520 Nules.

Assegurança de responsabilitat civil com a organitzadora d'activitats.
Aquesta assegurança cobreix la responsabilitat civil de la Societat d'Amics de la Serra Espadà en qualsevol de les activitats que organitza. Així queden cobertes les responsabilitats que se li pugen exigir a l'Entitat per les actuacions del grup, dels guies i monitors, o dels participants.

L'ÍNDEX

Portada	1
Estimats socis	2
Full d'inscripció	3
L'Índex	4
Notícies SASE	5 a 9
Oficis perduts, l'ofici de fideuer/a	10,11
Cicle integral de l'aigua en Almedijar	12,13
Programació	14 a 20
L'oli de palma	21,22,23
Anecdotalari V	24, 25
Cuinar En Verd	26
Novetats bibliogràfiques	27
Contraportada	28

Santuari de Montserrat

NOTÍCIES SASE

Projecte de voluntariat ambiental en prevenció d'incendis i projecte del cicle integral de l'aigua a Almedijar.

A la primavera es van demanar dues subvencions, una per fer voluntariat ambiental en prevenció d'incendis forestals, un projecte que la SASE fa anys que està desenvolupant en la Serra Espadà, i l'altra per a un projecte nou anomenat: Sensibilització d'escolars al voltant del cicle integral de l'aigua als pobles de la Serra d'Espadà. Les dues subvencions se'ns concediren a l'estiu i realitzarem els treballs entre setembre i novembre.

Tant l'un com l'altre projecte han sigut un èxit. En el de voluntariat ambiental vam tindre més voluntaris que dies de vigilància. Van contribuir

vam estar vigilant en dues rutes dins dels pobles del parc natural i cada ruta tenia un punt de vigilància fixe. Abans de fer la vigilància, el primer dia rebien

els membres de l'AFDEM (Associació de Familiars en Defensa del Malalt Mental) de l'UJI i socis i simpatitzants de la SASE. Des del 15 al 6 d'octubre

un curs de formació a fi d'adquirir coneixements del territori, mapes, maneig d'emissores, etc. Els voluntaris es van allotjar a la Surera durant una setmana.

El projecte de Sensibilització dels escolars en el cicle integral de l'aigua, està explicat en un article que el trobareu en les pàgines 12 i 13 d'aquest butlletí.

Dia de la Muntanya Neta

Com tots els anys, el cap de setmana del 29 de setembre a l'1 d'octubre, també vam celebrar el dia de la Muntanya Neta que versava sobre l'abandonament dels camins tradicionals. Com és habitual, el divendres previa la marxa, es va organitzar una conferència a càrrec d'un expert i autoritat en el tema dels camins: Rafael López Monné que ens va parlar dels vells camins tradicionals davant "la modernitat", reptes i oportunitats. La conferència va ser molt enriquidora, ens va mostrar conceptes que desconexíem. El diumenge vam realitzar una excursió pel camí que comunica Fredes amb la Plana de Vinaròs, passant pel Portell de l'Infern i el Salt de Robert.

Assistències i participació de la SASE en les jornades i fòrums

La SASE a més de realitzar activitats i projectes vinculats a la Serra d'Espadà, també està participant en altres jornades, trobades, fòrums..., a les quals assisteix algun membre de la nostra associació. Considerem molt interessant estar amb contacte en altres associacions i col·lectius, que comparteixen els nostres objectius de protecció i dinamització del medi rural per conèixer les seues activitats. Així durant aquest darrer trimestre hem participat en:

- Fòrum d'entitats ciutadanes i mediambientals, celebrat a Alfarb i organitzat per Fòrum Ruralia. Encara que no van acudir massa entitats, sí que va ser interessant tractar amb altres grups preocupats en la conservació del medi. En un futur esperem poder treballar junts en la xarxa.
- Seminari Internacional sobre Societat Civil i Paisatge. En Matet hi ha ubicada una associació que es diu "Asociación para el Conocimiento del Paisaje" (alguns membres van vindre a la Jornada postincendi d'Artana que vam organitzar el passat octubre) aquesta associació i la Càtedra de Paisatge i Participació Ciutadana de la UV va organitzar aquest seminari, que va ser força interessant i ens va permetre conèixer altres associacions de la zona amb finalitats semblants a la SASE.
- Jornada per la Defensa dels Camins Públics a Alcoi. Els camins públics són un bé material i la seua custòdia correspon als ajuntaments on estan ubicats, són de titularitat pública i per la seua importància històrica, de comunicació, de patrimoni, social, econòmica..., cal que els defensem i protegim. Malgrat l'existència del Decret 2/2003 del 28 d'abril que obliga a les administracions a

protegir-los, el poc ús que se'n fa els ha generat greus problemes com l'abandonament o l'ocupació per propietats privades.

- Leader- Grup d'Acció Local 14-20 CS-Sud. Continuem amb el GAL- CS 14-20, finalment s'està veient la materialització i formalització del Grup d'Acció Local CS -SUR 14-20, ja s'ha passat a la fase de contractar personal i la presentació de projectes a realitzar en els pobles que formen part del grup.

LA SEU DE LA SASE

La nostra seu es troba al c/ Puríssima, 18 de Nules i us recordem que està oberta tots els dimecres de 18 a 20 hores i romandrà tancada de l'1 de juliol fins al 15 de setembre. Al local podeu trobar llibres, tríptics, quaderns, mapes de rutes, viatges de tot arreu, i sobretot dels viatges i excursions que hem fet.

Els socis podeu demanar préstec de mapes, llibres o qualsevol cosa que siga del vostre interès.

També admetem donació de llibres i mapes.

Últim llibre donat: LÓPEZ-MONNÉ, R. i CAMPILLO BESES, X. (2010): El llibre dels camins. Manual per esvair dubtes, desfer mites i reivindicar drets, Arola Editors, Tarragona, 121 pp.

Trobada del Voluntariat Ambiental i Associacions de Defensa del Medi Ambient

El passat 5 de desembre, la Direcció General de Prevenció d'Incendis que pertany a la Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient, canvi Climàtic i Desenvolupament Rural, va convocar a València la II Trobada d'entitats que participem en projectes de voluntariat ambiental. L'objectiu fonamental va ser avançar en la constitució d'una xarxa de Voluntariat Participativa.

Les associacions presents, vam poder participar i exposar els projectes, plantejar dubtes i proposar millores. La SASE va presentar la comunicació relacionada amb el "Voluntariat Ambiental en Prevenció d'Incendis" que va presentar Carme i la de la "Sensibilització d'escolars al voltant del cicle integral de l'aigua als pobles de la Serra d'Espadà" que va presentar Víctor. A més també hi havia cabuda a les associacions que estem treballant en el voluntariat postincendi, però, per la gran quantitat d'associacions que hi va participar, sols es va permetre una comunicació per associació.

És d'agrair als tècnics que organitzen una jornada d'aquest calibre que ens va donar motiu a dir el que pensem i com ens han anat els projectes subvencionats. Durant molts anys hem estat sols en tots els projectes de prevenció d'incendis i no ens hem sentit escoltats.

Seguiment post incendi Artana 2016

Després de l'incendi d'Artana i altres pobles de la Serra Espadà, la Direcció General de Prevenció d'Incendis va crear una Mesa de Concertació per tal de treballar en la recuperació dels territoris afectats. Entre altres coses es va proposar fer un seguiment, en una mostra de punts establerts sobre el terreny cremat, de la regeneració i evolució dels boscos després de l'incendi. Aquesta mateixa tardor tècnics voluntaris de la SASE ja han estat treballant sobre el terreny, centrant-se en els punts que prèviament s'havien acordat amb el CEAM (Centre d'Estudis Ambientals del Mediterrani al qual se li ha encarregat la valoració de les conseqüències de l'incendi i el seguiment de la recuperació de la zona). Aquests controls els tècnics de la SASE continuaran fent-lo periòdicament, a més del reportatge fotogràfic que va encetar Rafa Vercher en la nostra pàgina de facebook sobre la recuperació del bosc.

Marxa solidària de Nadal

Les pluges de l'hivern passat ens van impedir fer aquesta marxa, però enguany va eixir un dia radiant. Van acudir a la convocatòria quasi bé quaranta persones. Vam passar un dia molt agradable i vam reunir uns 120 quilos de queviures i productes de neteja que van ser lliurats a l'associació Sant Vicent de Paul de Castelló.

Celebració dels 25 anys al pic Espadà

Per acabar amb les celebracions dels 25 anys de la legalització de la SASE, vam organitzar una pujada al pic Espadà, pic que li dona nom a la Serra. Encara que pintava mal temps perquè els dies abans van ser molt ventosos, va eixir un dia boníssim, els déus ens van acompanyar i vam poder gaudir d'unes vistes espectaculars, amb molta nitidesa i un paisatge brutal. El president ens va agrair l'assistència i ens va llegir el següent poema d'Artur Àlvarez:

SERRA D'ESPADÀ

La mar llança el seu cant
amb un bateig de Llevant
i a glops engolís la serra
la generosa humitat.

La Plana resta en silenci
sota l'arc de Sant Martí.
I la serra obri el seu ventre
per regar els meus jardins.

Amb el cos de dona jove
s'aixeca plena d'encant.
Un darrer esforç proclama:
Veure el cel blau de la mar!

Tendra Serra d'Espadà,
carregada d'escarpats,
entapissada de pinedes,
de sureres i olivars.
Tendra Serra d'Espadà,
rica en fonts i brolladors.
Vell teatre de la història,
ferida amb foc infernal.

Mini Trobada dels pobles i entitats del parc a Tales

Aquesta trobada es va plantejar per a començar a organitzar la trobada de pobles del parc que es celebrerà el proper 7 de juliol a Tales. Va acudir prou gent de Tales a més de Suera, Eslida i Aiòder i algun espontani. Vam visitar el poble i el museu etnogràfic. Es va presentar el blog www.territoriespada.com, aquesta eina ens permetrà tindre informació sobre les activitats culturals i d'altre tipus que organitzen associacions i entitats del Parc. A més es va parlar de fer més dinàmica la trobada de Tales, seguint les conclusions de la trobada d'Aidòer, on es va quedar que era un

poc absurd tanta paradeta amb gent plantada sense poder participar de les activitats, sobretot les associacions culturals que no tenen coses físiques per a vendre. Seria molt més interessant que aquestes associacions tingueren un lloc per interactuar; a més que els artesans, cuiners, etc. pogueren fer demostracions. La SASE s'ha ofert per integrar la comissió que organitzarà la trobada de juliol a Tales. Aquesta comissió es reunirà amb més freqüència que les mini trobades.

Conveni amb l'UJI i Jornada de Voluntariat UJI

El passat mes de setembre, la SASE va signar amb l'UJI un conveni singular de cooperació en matèria de voluntariat vinculat al programa UJI-voluntària. La finalitat d'aquest conveni és el compromís de les dues entitats, per a establir modalitats concretes d'intercanvi d'experiències dins d'aquelles àrees en què ambdues tinguen interès manifest, i es comprometen a propiciar el desenvolupament de projectes en règim de col·laboració.

La SASE va reforçar aquesta vinculació amb el voluntariat de l'UJI, participant en una jornada sobre el voluntariat a Castelló, celebrada el dia 4 d'octubre, on es van aplegar moltes associacions de les comarques de Castelló que fan voluntariat. De la SASE van acudir Víctor i Carme per donar a conèixer les nostres activitats en matèria de Voluntariat Ambiental i veure si l'UJI podia aportar voluntaris per al projecte de Sensibilització dels escolars en prevenció d'incendis.

Consell de Síndics

RECURSOS, SABERS I CONEIXEMENTS.

OFICIS PERDUTS: EL FIDEUER/A

Els fideus són coneguts de molt antic a la Mediterrània, tot i que no sabem quan i on es van originar, però el senyor Lefebvre de Villebrune, que va traduir al francès *El banquet dels savis* d'Ateneu de Naucratis, diu que els *polphos* que esmenta el filòsof Crisip en un text del segle III aC eren els actuals fideus.

Per ací els van portar els àrabs, i ja es van quedar per sempre. N'hi havia almenys de dues classes, els fideus i els *aletria*, esmentats per Arnau de Vilanova en els seus Escrits mèdics. Els aletria o alatria han desaparegut a casa nostra, però encara es continuen preparant a la regió castellana de Múrcia. L'ofici de fideuer també és molt antic, i com tants altres és un dels oficis perduts i que quasi ningú recorda.

Diari la Veu. Parem taula!
Fragment extret d'un article de Vicent Marqués

A Almedíjar he trobat a la néta del "fideuero", Amparo i em pose en contacte amb ella perquè em detalle com era aquest ofici que practicaven els seus avis: Francisco Ginés Latorre i Milagros Torres Latorre. Ella em diu que el seu iaio tenia un estri, o màquina per fer els fideus i anava als pobles dels voltants a elaborar-los, suposem que carregava l'utensili al matxo i pels camins veïnals es desplaçava a fer el seu treball. Quan arribava al poble, ho anunciaven amb un ban i així la gent s'acostava a la seua parada amb la farina per a transformar-

la en fideus; ell posava la mà d'obra i la maquinària i a canvi rebia una part estipulada de farina en compensació.

L'àvia es quedava i feia els fideus de la gent del poble, en aquest cas Almedíjar i així les persones que en volien, anaven a sa casa amb farina i Milagros feia els fideus i cobrava en espècie a producte acabat, o siga, es quedava fideus a canvi de la seua feina.

La màquina en qüestió, descansa sobre un moble de fusta i està composta en la part alta d'un caragol que quan roda fa la funció d'una premsa, més avall hi ha la caldera amb uns foradets en la base, com un colador que és el motlle per on eixien els fideus.

La mateixa màquina també s'emprava per a fer vi, en aquest cas, canviaven la caldera per uns espartins. El sistema que utilitzava l'avi quan elaborava el

vi era igual que en els fideus, és a dir, no rebia diners sinó vi, així tenia vi sense tindre ceps. Les varietats de raïm eren garnatxa blanca i negra.

En els anys seixanta ja no elaboraven fideus, mentre que el vi continuava fent-se.

La màquina de la figura 1 és una reproducció posterior, l'autèntica era prou més gran i en lloc del disc tenia un calder. Aquesta màquina té unes mesures de 140 cm d'alt per 55 d'ample, més o menys, realitzada tota de fusta, excepte el motlle o calder que era de coure.

Amparo fa uns anys eixia a les jornades d'oficis d'Almedíjar i en la reproducció de la màquina autèntica feia fideus, per mostrar-ho als visitants.

A Aín recorden que el fideuer quan venia al poble es posava a una era, allí la gent acudia amb la farina i ell feia la massa per després passar-la per la fideuera. Quan eixien els fideus els estenien en uns fils que penjaven d'un arbre a un altre per eixugar-los, una vegada secs la gent se'ls enduia a casa.

Amb nosaltres venia a caminar Paco Conesa que ens contava que la seua àvia li deien la fideuera a la Vall d'Uixó, perquè el seu ofici era aquest: fer fideus per a la gent benestant de la Vall, principalment els Segarra. En aquest cas ella posava també la farina.

És curiós que les dues persones que recorden l'ofici de la família de fideuers ho situen sempre en la postguerra, no saben ni recorden ni tampoc han sentit parlar en la seua família que aquest ofici el tingueren abans, o siga no venia de tradició..., sembla més un ofici de subsistència en temps de postguerra, en temps de carestia que no una professió que haja passat de pares a fills, almenys

en la zona de l'Espadà.

A la Vall d'Uixó l'àvia va deixar l'ofici cap a 1947/48 i va marxar a València.

Sembla ser un ofici de dones, i en temps de postguerra.

Agraïments a Amparo Sánchez, Paco Conesa i Àngel Valeriano per les fotos.

Carme Orensa

SENSIBILITZACIÓ DELS ESCOLARS AL VOLTANT DEL CICLE INTEGRAL DE L'AIGUA ALS POBLES DE LA SERRA ESPADÀ

Durant la segona quinzena de novembre de 2017, la Societat d'Amics de la Serra Espadà (SASE) ha organitzat un seguit de jornades de sensibilització per alumnes de primària al voltant del cicle integral de l'aigua als pobles del Parc Natural de la Serra d'Espadà, en concret al municipi d'Almedijar.

Per al disseny d'aquestes jornades ens hem recolzat

difusió de les bones pràctiques en l'ús de l'aigua.

Primerament, va ser necessari redactar una proposta didàctica per a difondre les jornades entre els centres d'educació primària dels municipis més poblats de l'àrea d'esmortiment del Parc Natural de la Serra Espadà, tenint en compte que les activitats estan dirigides als xiquets i xiquetes de 8

en l'experiència del guia local Vicente Navarrete Gil, que ja fa temps va idear un itinerari interpretatiu pels voltants d'Almedijar al que anomenà la «Ruta del Agua». Així doncs la SASE, coneixedora de l'existència d'aquesta ruta, es va ficar en contacte amb aquest «traductor de paisatges» i li va oferir suport per a desenvolupar en major mida aquest recurs, donant-li un caire més educatiu.

Amb una forta encaixada de mans i molta il·lusió, es començà a redactar un projecte que finalment va ser beneficiari de la nova subvenció per part de la Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient, Canvi Climàtic i Desenvolupament Rural, dirigida a la

a 12 anys que, malgrat viure als voltants d'aquest espai natural protegit, no el coneixen el suficient. Per aquest treball de difusió, la SASE va comptar amb la col·laboració d'una de les seues sòcies més inquietes, la mestra de primària Irene Peirats Roig, que ens va ajudar a socialitzar la proposta didàctica entre les escoles de La Vall d'Uixó mitjançant la xarxa educativa INNOVA.

A continuació ens reunirem amb l'ajuntament d'Almedijar i els gestors del Parc Natural, amb l'objectiu de concretar el seu suport al projecte, trobant-nos amb la grata sorpresa que aquesta entitat local es va comprometre a cobrir les despeses

d'instal·lació de la infraestructura (panells i barana rústica de protecció) i a realitzar els treballs necessaris per al condicionament del recorregut, mitjançant la seua brigada d'obres; mentre que des de la direcció del Parc Natural es van facilitar totes les autoritzacions necessàries per a la seua execució.

Per la seua banda, el polifacètic Vicente Navarrete a poc a poc anava donant-li forma a les il·lustracions que finalment configurarien els 4 panells interpretatius a instal·lar en 4 dels punts més representatius pel que fa al cicle de gestió i aprofitament d'aigua als pobles de la muntanya de la vessant mediterrània: l'assut, el molí, l'aqüeducte i la depuradora d'aigües residuals.

Una volta enllestides aquestes il·lustracions, maquetarem el contingut dels 4 panells i dissenyarem el quadern didàctic que anava a servir per a reforçar l'aprenentatge dels escolars al aula, una vegada finalitzada la jornada de sensibilització. Aquest quadern, no només aprofita els continguts dels panells, ajudant d'aquesta manera

a reforçar els conceptes tractats pel guia al llarg de l'itinerari, sinó que a més a més introdueix nous temes com: la conca del riu Palància, consells per a estalviar aigua, càlcul de consums domèstics, etc.

Una vegada arribats ací, només mancava dissenyar les activitats que anaven a complementar l'aprenentatge dels escolars. Amb aquest propòsit, es va fer una selecció entre els tallers i jocs ambientals disponibles a la xarxa, decantant-nos per les boles de llavors autòctones Nendo Dango com alternativa per a la reforestació d'espais degradats, el «Juego de la Hoja» per conscienciar als més menuts al voltant de la prevenció d'incendis, i «El bosque está en tus manos» per reflexionar sobre la importància de conservar els nostres ecosistemes forestals; a més a més d'alguns jocs ambientals més tradicionals com «el ratolí adormit», «ratpenat i arna», «l'equilibri de la natura», o el «moca-dor forestal», tots ells ideals per a gaudir i aprendre a l'aire lliure.

Ja mancava poc per arribar a les dates pactades amb els centres

escolars, raó per la qual procedirem a contractar a 3 educadors ambientals per facilitar les activitats previstes. Mentre la meitat del grup (uns 25 alumnes) amb l'interpret faria un recorregut de 2 hores que els duria a visitar els 4 panells interpretatius instal·lats, la resta romandria amb la parella d'educadors ambientals encarregats de dinamitzar els diferents tallers i jocs ambientals, bé a les àrees recreatives dels voltants del municipi, bé a les instal·lacions de l'alberg «La Surera». Al finalitzar l'itinerari els grups s'intercanviarien.

I així va ser com els dies 17, 20, 21, 22, 23 i 24 de novembre de 2017, un total de 258 escolars i docents de 4 centres educatius van gaudir de l'itinerari rebatejat com a «Los caminos del agua, los caminos de la vida», incorporant com activitat final -i no menys important- un dinar a l'alberg amb un menú poc arriscat, però que sense dubte va arredonir la jornada: crema de verdura, macarrons al forn i fruita.

Víctor Bayona

PROGRAMACIÓ

Centre Excursionista de la Serra Espadà

Primavera - Estiu 2018

NOTA: Abans de qualsevol excursió cal consultar el nostre Facebook per si hi ha algun canvi: "Centre Excursionista de la Serra Espadà" o bé la pàgina web: www.serra-espada.org, o Twitter.

ALMEDÍJAR, PIC CULLERA

DIUMENGE 11 DE MARÇ

DIFICULTAT: mitjana DURESA: mitjana DESNIVELL: 600 m KM: 13,50

Eixida: 9 h, església d'Almedíjar.

Arribada: 14.30 h

Ruta: Eixirem d'Almedíjar pel barranc de la Foquia per la calçada romana, corral de Faustino, Alto de Paranoy. Continuarem per aquesta cresta fins a arribar al pic Cullera, amb unes vistes espectaculars i tornarem cap al poble.

Observacions: Portar roba còmoda, botes de muntanya, aigua i esmorzar.

POSSIBILITAT DE DINAR A L'ALBERG LA SURERA. MENU 10€.

PER OMPLIR COTXES QUEDAREM: Auditori de CS a les 7.50 h i mercat de Nules a les 8.15 h.

La ruta per arribar a Almedíjar és: una vegada a Nules, agafar la carretera d'Algar N225 i eixir en Soneja per a buscar la CV 2181/2 que ens durà a

ELS MOLINS DE LA TORRE D'EN BESORA

DIUMENGE 25 DE MARÇ

DIFICULTAT: cap DURESA: baixa DESNIVELL: 250 m KM: 13

Eixida: 7.30 h mercat de Nules i 8 h Auditori de CS

Arribada: 19 h

Ruta: Eixirem del bar del poble i passarem pels Molins (molí Colomer, molí Teresa, Molinet, molí Tàfol, molí de l'Ordre o molí Toni i molí Més Alt). Ens desviarem al mas del Doctor per veure la carrasca de Culla, seguirem pel mas de la Mesquita, un parell de masos més i tornarem al bar a dinar.

Menú: Olla de la Torre i torrà de xulles, botifarres... i cremaet 13 € (possibilitat de menjar vegetarià). Després de dinar qui vulga pot anar a l'empresa de làctics "Els Masets" (quallades, formatges...)

Observacions: Cal dur esmorzar i aigua. Eixida en bus.

Inscripcions: Del 12 al 16 de març a secretsase@serra-espada.org o bé al 634540956

QUOTA: 14 euros + 13 del dinar.

Si no teniu llicència federativa se vos tramitarà l'assegurança, val 3 €/persona.

PASQUA: CAZORLA i LAS VILLAS

DEL 29 DE MARÇ AL 2 DE ABRIL

COL•LABOREN: Paco i José Antonio

Eixida dijous 29, a les 6.30 h de l'Auditori de CS (confluència Pintor Carbo-Blasco Ibañez) i 7 h del mercat de Nules.

En ruta cap a Ubeda, quan arribarem donarem la vesprada lliure i cap a les 18 h eixirem en direcció a Cazorla per anar a l'hotel on ens allotjarem: hotel Parque** a Cazorla. Ací tenim 30 places, i quan les omplim anirem a l'hotel las Limas** a 300 m. Repartiment d'habitacions i temps lliure per a sopar.

Divendres 30- Després del desdèjuni eixirem cap al rio Borosa, ruta de 21 km i 950 m de desnivell. Tindrem un pla B per als que no vulguen fer tota la ruta, faran un tram fins a la cerrada de Elías (10-11 km) i visitaran el jardí botànic i la Torre del Vinagre, en acabar tornarem a Cazorla.

Dissabte 31- Eixida cap a la cerrada de Utrero i cascada Linarejos, passeig d'una hora. Després tornem al bus i eixim cap al paratge de "los Chorros", ací farem una excursió pel GR247, castell de "las Cinco Esquinas", monasterio del Monte Sión i Cazorla. Aquesta excursió serà d'uns 11 km i -700 m de desnivell.

Diumenge 1 d'abril- Eixida cap a Huesa per a caminar per la serra del Cavall. Eixirem de Huesa a buscar la collada del Madroñal, port de Tíscar, talaia del Infante don Enrique, santuari de Tíscar i la cova de l'Aigua. En total uns 13 km amb una pujada de 600 i baixada de 300 m. Possibilitat de dinar en el santuari-restaurant de Tíscar, allí també visitarem el castell. En acabar tornada a Cazorla.

Dilluns 2 - Eixida en l'equipatge ja al bus, hui toca caminar per la sierra de la Villas, una ruta per la vall d'Osera d'uns 8 km i 500 m de desnivell, si ha plogut haurem de fer una ruta alternativa. En acabar dinarem al poble de Mogón i cap a les 14.30 h tornarem a la Plana. Arribada 21 h.

Inscripcions: Del 12 al 15 de febrer, per mail: secretsase@serra-espada.org, o bé al 634540956

Quota: Habitació individual: 320€ habitació doble: 280€ habitació triple: 260€

El viatge INCLOU: Bus, guies, allotjament i desdèjuni en els hotels mencionats i excursions.

Riu Borosa

Cova de l'Aigua

FONTS D'AIÒDER-TORRALBA

DIUMENGE 15 DE ABRIL

DIFICULTAT: mitjana DURESA: mitjana DESNIVELL: 500 m KM: 15

Eixida: 9 h, de l'església de Fonts d'Aiòder

COL•LABORA: Alfons

Arribada: 16 h

Ruta: Fonts d'Aiòder (565m), font del Canyar, esmorzarem a la font de la Masà, pujarem fins als 850 m a las piedras Santas bordejant la penya del Buitre cap al Sabinar, prendrem una senda fins al corral del Hostalejo a 825 m i baixarem fins a l'horta de Torralba a 670 m, després d'uns 9 km. Dinarem a Torralba al paratge de Sant Salvador. Després de dinar, sols ens quedaran uns 5 km, baixarem a les Fonts d'Aiòder per la rambla del Catalán, passant per sota dels Morrones de Gil, al poc d'eixir a la pista passarem per la Poza Negra i per una pista baixarem al poble. La intenció de l'excursió és observar la recuperació del bosc després de més de dues dècades d'un gran incendi, el de 1994, i els efectes que han tingut intervencions preterites i l'actual abandonament.

Observacions: Cal dur esmorzar, dinar i aigua.

PER OMPLIR COTXES QUEDAREM: Auditori de CS a les 8.00 h i mercat de Nules a les 8.00 h.

Els que no tinguen llicència federativa se'ls tramitarà l'assegurança, 3 euros/persona.

ELS CONGOSTS DE MONT-REBEI I LA NOGUERA PALLARESA

Del 28 d'abril a l'1 de maig

COL•LABORA: Enric i Carmen

Eixida dia 28 d'abril -7 h del mercat de Nules i 7.30 h de l'Auditori de CS, en ruta cap a Graus, ací farem una excursió d'uns 12 km i desnivell de 600 m. A la vesprada, en el bus anirem a Benabarre que és on ens allotjarem aquests dies.

Dia 29- Ruta des de l'Alt de la Bonansa, congost d'Obarra i monestir d'Obarra, d'uns 15 km i 700 m de desnivell acumulat. A la vesprada tornada cap a Benabarre.

Dia 30- Eixida al matí a Montfalcó, font de Montfalcó, escales, pont del congost i galeria del congost, 13 km i 220 m positius i 450 negatius. A la vesprada ens replegarà a la Masieta, visitarem el poble de Pont de Montanyana i tornada a Benabarre.

Dia 1, eixirem cap al poble d'Alquézar, farem una ruta pel riu Vero, d'uns 10 km i desnivell de 350 m. Visita al poble, dinar i cap a les 15.00 h tornarem a la Plana. Arribada 20.30 h.

Inscripcions: Del 3 al 6 d'abril, per mail: secrsase@serra-espada.org, o bé al 634540956

Quota: 240€

El viatge INCLOU: bus, guies, allotjament en mitja pensió a l'hotel Carmen, a Benabarre. /www.hotelcasacarmen-mars.com

Congost Mont-Rebei

Monestir d'Obarra

Pasarelas d'Alquézar

ELS ALJUBS DE LA VALL DE SEGÓ

DIUMENGE 13 DE MAIG

DIFICULTAT: cap DURESA: baixa DESNIVELL: 400 m KM: 12

Eixida: 9 h, de la font de Quart, en el poble de Quart

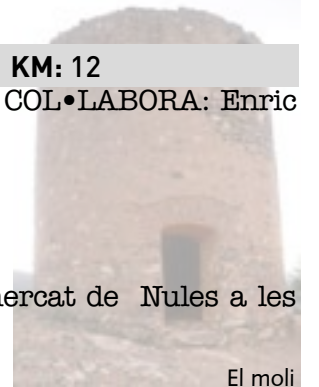
COL•LABORA: Enric

Arribada: 13.30 h.

Ruta: Font de Quart.

Observacions: Excursió de migdia.

PER OMPLIR COTXES QUEDAREM: Auditori de CS a les 8.00 h i mercat de Nules a les 8.30 h.

El moli

LA COVA DEL TRONC EN ARTANA

DIUMENGE 27 DE MAIG

DIFICULTAT: baixa DURESA: baixa DESNIVELL: 400 m acumulat KM: 10

Eixida: 9 h, de la benzinera d'Artana

COL•LABORA: Carme

Arribada: 12.30 h

Ruta: Eixirem de la benzinera cap a la cova del Tronc, caseta llom de gat, colladet Roig, clotxó de Pau i Artana.

Observacions: Excursió de migdia, poden vindre xiquets a partir de 10 anys. Portar esmorzar i aigua.

PER OMPLIR COTXES QUEDAREM: Auditori de CS a les 8.30 h i mercat de Nules a les 8.45 h.

Cova del Tronc

Cova del Tronc

A LA LLUNA DE CASTRO

DIUMENGE 27 DE JUNY

DIFICULTAT: baixa DURESA: mitja DESNIVELL: 500 m KM: 10

Eixida: 19 h, de Fondegulla, plaça de la Diputació

COL•LABORA: Imma Vicent

Arribada: cap a l'1.

Ruta: Fondegulla, barranc de Castro, castell de Castro, Fondegulla. Soparem al castell i si l'oratge acompanya, observarem els estels sense pressa i cantarem.

Observacions: Cal portar sopar i aigua, llanterna i tot el que vulgueu compartir.

PER OMPLIR COTXES QUEDAREM: Auditori de CS a les 18.20 h i mercat de Nules a les 18.40 h.

RUTA DE L'AIGUA PEL RIU PALÀNCIA Castellnou, pantà del Regajo

DIUMENGE 10 DE JUNY

DIFICULTAT: cap **DURESA:** mitja- baixa **DESNIVELL:** 500 m **KM:** 14

Eixida: 7.30 h, Auditori CS i 8.00 h del mercat de Nules **COL•LABORA:** Alfons

Arribada: 18 h

Ruta: Anirem pel castell (350 m) que custodiava l'antiga Segóbriga i dona nom al poble, al ser reconstruït en l'era cristina i passar a anomenar-se el castell nou. Pujarem a esmorzar fins a l'ermita de sant Cristòfol a 560 m (pràcticament serà tota la pujada que farem en l'excursió). Baixarem fins a la font de la Huérpita 440 m i anirem a buscar el riu Chico, a través d'una sèquia per on arribarem al brollador de los Gallos. Travessarem per l'Aljézar i arribarem, per una senda amb baixada no molt pronunciada, al riu Palància i al salt de la Novia en Navaixes, on ens podrem banyar, dinar i romandre una bona estona. Seguint el curs del riu, de seguida arribarem a la Fuente de los Baños on podrà banyar-se qui s'haja quedat en ganes. D'allí ja estarem a poc més d'un km del pantà, on pujarem al bus.

Observacions: Eixida en bus per ser una travessia. Cal dur esmorzar, dinar, sabates d'aigua, banyador i protecció solar. **PER OMPLIR COTXES QUEDAREM:** Auditori de CS a les 18.20 h i mercat de Nules a les 18.40 h.

Inscripcions: Del 14 al 17 de maig, en: secrsase@serra-espada.org o bé al 634540956

QUOTA: 14 euros

SALZBURG, EL TIROL i VIENA

Del 16 al 25 d'agost

Tirol

Königssee

Eixida dia 16 en bus cap a l'aeroport de València. 9.00 h Auditori de CS i 9.30 h mercat Nules.

Vol: LH1831 VALENCIA – MUNICH 12.40 – 15.00 en arribar a l'aeroport de Munich tindrem un autobús que ens replegarà i ens durà a Salzburg, arribada a l'hotel: Arena City, repartiment d'habitacions i temps lliure per a visitar la ciutat. El sopar serà per compte de cadascú.

Dia 17- Després de l'esmorzar a l'hotel, agafarem l'autobús per a traslladar-nos a Alemanya, al Parc Nacional Berchtesgaden a la regió de Baviera, fins al llac Königssee, navegarem per un llac i realitzarem dues parades, una d'un hora i l'altra farem una

SALZBURG, EL TIROL i VIENA

excursió de 9km. Tornada a Salzburg i sopar per compte de cadascú.

Dia 18- Després de l'esmorzar a l'hotel, carregarem les maletes al bus per traslladar-nos a la població de Kaprun, a 98 km de Salzburg, on ens allotjarem els següents dies en hotel Gasthof Lukashansl. En ruta, pararem per a visitar el palau de Hellbrunn i les seves fonts amb els famosos "jocs d'aigua". Després parada a Werfen, per a veure les Eisriesenwelt, la xarxa de coves de gel visitables més gran del món. Repartiment d'habitacions i lliure fins l'hora de sopar que serà en el mateix allotjament.

Dia 19- Esmorzar a l'hotel i desplaçament fins a la propera localitat de Zell-am-See, on prendrem el funicular fins a l'estació superior del Schmittenhöhebahn (1.965 m), des d'on començarem l'excursió del Pinzgauer Spaziergang, de 17 km i 811 m de desnivell. Sopar a l'hotel i lliure.

Dia 20- Esmorzar a l'hotel i desplaçament fins a la localitat de Krimml per a visitar la seva famosa cascada, la més alta d'Àustria, amb 380 m de caiguda en tres trams. L'excursió en total té uns 15 km de distància i 652 m de desnivell.

Retorn a l'hotel. Sopar i temps lliure

Dia 21- Esmorzar a l'hotel i desplaçament fins a la propera localitat de Bruck, on comença la carretera de Grossglockner, situada al cor del Parc Nacional Hohe Tauern, una de les carreteres panoràmica més fascinants d'Europa. Ens permetrà fer una excursió d'alta muntanya fins als 2.571 m, portant-nos més alt que la glacera Pasterze i amb una vista inigualable del Grossglockner.

Retorn a l'hotel. Sopar i temps lliure.

Dia 22- Després de l'esmorzar a l'hotel, carregarem les maletes al bus per realitzar l'últim trasllat, aquesta vegada a la capital, Viena. Durant el trajecte farem diverses parades per a realitzar visites culturals. Finalment arribarem a Viena per allotjar-nos a l'hotel Ibis Wien Hauptbahnhof. Repartiment d'habitacions i temps lliure per a visitar la ciutat i sopar.

Dia 23- Eixida en bus cap a la ciutat de Krems on agafarem un vaixell per recórrer el Danubi durant un trajecte d'1 hora i 30 minuts, fins a Spitz, allí farem una caminada pels boscos al voltants del Danubi:

Spitz - St Michael (passeig circular) 7 km / 383 m desnivell / 2 h 30 '

En acabar l'excursió dinarem, (entrepà) i després el bus ens portarà a Melk per a visitar el seu famós monestir, en acabar tornada a Viena i sopar per compte de cadascú.

Dia 24- Després d'esmorzar a l'hotel, tindrem dia lliure per a poder visitar Viena al nostre aire. Sopar per compte de cadascú.

Dia 25- Després de l'esmorzar a l'hotel, carregarem les maletes al bus i tindrem unes hores lliures per Viena, per després anar fins a l'aeroport i agafar el vol de les 14.45 hores que ens tornarà a València, hora prevista d'arribada a les 19.10 h.
25/08 LX1579 VIENA – ZURICH 14.45 – 16.05
LX2146 ZURICH – VALÈNCIA 17.05 – 19.10

A l'aeroport de València ens recollirà un autobús que ens portarà a la Plana.

TOTA LA INFORMACIÓ DEL VIATGE COMPLETA LA TENIU A LA PÀGINA WEB:
www.serra-espada.org.

REUNIÓ INFORMATIVA DEL VIATGE: dimecres 27 de juny al casino Caixa Rural de Nules, a les 19 h.

DEVOLUCIÓ de DINERS: fins a l'1 de juliol es tornara el 60% i fins l'1

SALZBURG, EL TIROL i VIENA

d'agost el 10%.

INCLOU: Bus des de CS a l'aeroport de València (anada i tornada), avió, autobús per a tots els desplaçaments en Austria, 5 nits d'hotel, allotjament i desdèjuni i 4 nits d'hotel mitja pensió, assegurança d'accidents en muntanya i assistència en viatges.

INSCRIPCIONS: Del 2 al 4 de maig.

QUOTA: 1.260 euros, 700 euros a pagar en el moment de la inscripció i del 2 al 6 de juliol la resta, 560 €.

CAL DUR: Roba d'abric i d'estiu, DNI i targeta sanitària.

Viena

Notes:

Devolució de l'import de les excursions:

Autobús d'un dia: si s'avisa abans de 48 hores, es tornarà un 60%.

Autobús+ allotjament: avisant amb una setmana d'antelació es tornarà un 66%, i entre una setmana i 48 hores es tornarà un 40%.

En el viatge d'estiu s'especificarà cada vegada.

El no presentar-se a l'autobús comportarà automàticament la pèrdua de tot abonament. Aquesta norma regirà sempre que no s'especifiquen altres condicions en l'explicació de cada excursió.

Abans d'inscriure's, cal assabentar-se de les característiques de cada excursió per comprovar si es correspon amb les possibilitats de cadascú i per portar equipament adient al recorregut. En tot cas, cada persona assumirà el risc que comporta participar en l'excursió elegida.

L'excursionista és responsable de tot perjudici o lesió que pugui causar-se a si mateix, a tercers o al medi ambient.

Les persones que no tinguin la llicència federativa, aviseu i se vos tramitarà una assegurança en accidents de muntanya, preu: 3 euros per persona/dia.

Comptes on ingressar les excursions (A nom Societat d'Amics de la Serra a Espadà):

BANKIA, IBAN: ES09 2038 6496 51 3000035079

Banc Santander, IBAN: ES41 0049 5538 69 2716050905

Caixa Rural la Vall, IBAN: ES36 3111 5004 66 1152522023

L'OLI DE PALMA

QUE HI HA DARRERE DE L'OLI DE PALMA

Publicat en el diari ARA.CAT

Autor: ISIDRE ESTÉVEZ Barcelona

En aquest article us expliquem per què l'oli de palma s'ha convertit en un dels principals enemics de les organitzacions mediambientals.

1. Què és l'oli de palma i per a què es fa servir?

És un oli vegetal que s'obté del fruit d'un tipus de palmera. Tot i ser originari de l'Àfrica, el seu cultiu es va estendre a Amèrica i, en les últimes dècades, a l'Àsia, i avui n'és el principal productor mundial. Ric en vitamines A i E, s'ha fet servir des de temps immemorials. A molts països s'usa per a cuinar. Però el boom recent del producte s'explica perquè la indústria de l'alimentació va descobrir que, en ser un greix molt saturat, resulta un ingredient apropiat per aportar gust i textura a molts productes que, a més, es conserven millor. La demanda es va incrementar encara més quan el seu ús es va generalitzar en altres sectors, com la fabricació de sabons i, més recentment, biodièls. També es fa servir de forma massiva en la indústria de la higiene i la cosmètica. A grans trets, el 80% de la producció mundial va parar a mans del sector de l'alimentació i el 20%, a altres indústries.

2. On es cultiva l'oli de palma?

A l'Àfrica, Amèrica i el Sud-est Asiàtic, en granges que necessiten unes condicions molt

concretes. Els arbres d'on s'extreu necessiten estar aïllats, amb tres metres de diàmetre sense res al costat, i els cal un clima humit. Per fer espai, milions d'hectàrees de selves tropicals han estat cremades i talades. És un fenomen semblant al de la soja, la plantació de la qual està acabant amb enormes superfícies de boscos a Amèrica. El 90% de la producció mundial d'oli de palma prové de Malàisia i Indonèsia. Cada hora es destrueixen al Sud-est asiàtic zones de boscos que equivalen, en dimensions, a 300 camps de futbol.

3. Per què es destrueixen boscos?

Per incrementar els beneficis. Segons WWF –el Fons Mundial per la Natura–, només a Indonèsia hi ha 20 milions d'hectàrees de superfícies ermes on es podrien instal·lar plantacions. Però la indústria s'estima més destruir els boscos perquè, d'aquesta manera, no només s'assegura el terreny per fabricar l'oli de palma, sinó que obté els beneficis de la fusta, una altra indústria lucrativa. Es calcula que en menys d'una dècada, Indonèsia haurà perdut el 98% dels boscos com a conseqüència de la tala indiscriminada que es fa per obtenir l'oli. Borneu és un altre dels països severament afectats. En poques dècades, ha passat de ser verd a ser marró.

4. Què implica això per al planeta?

Els boscos tropicals són el principal mecanisme natural que té la Terra per a absorbir les emissions de CO₂: ells sols són responsables

de l'eliminació d'un terç de totes les emissions mundials. La conclusió és òbvia: si desapareixen els boscos, la lluita contra el canvi climàtic es convertirà en un objectiu encara més inassolible. Això comportarà un clima més extrem, sequeres, desglaç, inundacions... i, per tant, fam i desplaçaments de la població.

5. Què implica per a les poblacions locals?

Des de fa milers d'anys els habitants de països com Indonèsia han viscut dels boscos. La desaparició del seu hàbitat natural comporta que milers de persones perdin els seus fonaments i es vegin obligats a emigrar a les ciutats. En molts casos, les poblacions indígenes pateixen la violència dels productors, amb actes d'intimidació i, en casos extrems, assassinats. Sovint, els governs venen les terres a les companyies, sense tenir en compte les poblacions indígenes que hi viuen. Els habitants d'aquestes terres que no emigren no tenen altre remei que treballar per a les plantacions, on són explotats i tractats com si fossin esclaus.

6. Quines són les conseqüències per a la fauna?

No ho tenen millor els animals, molts dels quals es veuen abocats a l'extinció. Els orangutans són les principals víctimes. Cada setmana en moren més de 50. Sense arbres, sense menjar, sense cap lloc on fugir, queden tirats enmig de paisatges desolats i moren de gana. Ara fa tres anys Patrick Rouxel va filmar un documental on explicava el drama

fruit de l'oli de palma

del "green", una femella d'orangutan trobada per una ONG després que el bosc on vivia fos destruït per fer espai per a les plantacions de palma. De fet, les companyies productores d'oli de palma consideren els orangutans com una pesta que ha de ser eliminada: maten els adults i s'enduen les cries per vendre-les. Tigres, lleopards, rinoceronts o elefants pigmeus també estan sent exterminats o bé moren per no tenir aliment ni casa.

7. Per què abans no se'n parlava?

L'ús de l'oli de palma per part de tota mena d'indústries, entre elles la de l'alimentació, s'ha disparat en un temps rècord. La producció era molt reduïda als anys 60 del segle XX, però avui ha arribat ja a 30 milions de tones anuals. I com que la demanda no para de créixer, les perspectives de futur apunten a un augment de la producció.

8. Com podem saber si un producte té oli de palma?

producció d'oli de palma

No és fàcil. Conscients de la mala premsa del producte, i temeroses de les campanyes de pressió que ONG com Greenpeace fan arreu del món, moltes marques l'amaguen a les etiquetes i, en comptes de parlar d'oli de palma, parlen d'"oli vegetal". Una pista per saber si el producte té oli de palma, és parar atenció als greixos saturats: si el contingut de greixos saturats supera el 40% del total de greixos, és pràcticament segur que ha estat elaborat amb oli de palma, digui el que digui l'etiqueta. Pitjor és encara el que passa en la indústria no alimentària: hi ha més de 200 noms que amaguen l'oli de palma, entre ells, glicerina.

9. El boicot és la resposta?

Els activistes més radicals demanen la prohibició de l'oli de palma, i fins que no arribi,

que els productors sense escrúpols desviaran la producció cap a mercats amb menys consciència ecològica, com ara Rússia, la Xina o l'Índia, mercats emergents amb centenars de milions de consumidors i un enorme potencial de creixement. A més, alerten que un boicot provocarà encara més sofriment en països pobres i molt poblats. Uns quatre milions de persones viuen del cultiu de l'oli.

10. Què es pot fer?

En vista de la seva utilització massiva, no sembla gaire realista confiar que l'oli de palma es deixi d'utilitzar. D'entrada, caldria buscar-ne substituïts. Així doncs, la solució més factible passa, segons molts activistes, per establir normes estrictes que en regulin la producció, controlar de forma estricta les zones on es cultiva –tal com fa Ferrero, que només

una deforestació

el boicot per part dels consumidors de tots els productes elaborats amb oli de palma. Però no hi ha acció sense conseqüència, i algunes ONG alerten que boicotejar les marques que fan servir oli de palma és contraproduent, ja

compra oli de palma procedent de plantacions sostenibles per elaborar la Nutella–, etiquetar correctament el producte i crear un impost per penalitzar-ne el consum.

PUBLICACIÓ AMB L'AJUD ECONÒMIC DE:

PUBLICACIÓ AMB LA COL·LABORACIÓ DE:

ANECDOTARI DE LA SASE V

“VIVÈCDOTA”.

FANTASMES EN L'HABITACIÓ

El pont de maig de 2017 Paco Rivas va preparar una excursió a la Serranía de Cuenca.

Ens vam ajuntar amb el grup de Benicàssim i érem una gentada de 54 persones.

Em va tocar dormir a la casa rural Castrón, de Mira, un xicotet poble conquis. Una habitació còmoda amb quatre llits: al meu costat estava Irene i la televisió enmig, davant Virgínia la de Tales i la seua amiga Lorena.

La primera nit va ser de més enrenou, alguna tos, viatges al lavabo..., però la segona cap soroll trencava el silenci, totes quatre dormíem plàcidament sense roncs ni res que interrompera eixa pau. Estava somniant que era a casa i que l'endemà, l'1 de Maig, havia de treballar i m'havia oblidat de ficar l'alarma del despertador, un rellotge gran que tinc a la tauleta de nit, res de mòbil. Mire a la dreta del llit i no trobe l'interruptor de la llum i palpant tampoc hi és el despertador, sobresaltada, gire cap a l'esquerra i veig una llum

sospitosa situada dalt de l'armari de ma casa □ una càmera de vigilància, vaig pensar □, volen atracar-me!

Tot seguit, en la meua imaginació vaig veure un individu que se m'acostava amb una llanterna. El meu cor batejava amb força perquè veia un perill imminent del que no podia fugir. D'un bot em vaig ficar dreta al llit, mans enlaire amenaçadora i cridant: «Qui és eixe?! Qui és eixe?! Qui és eixe?!».

De la manotada que vaig donar, la televisió es va engegar sense comandament.

La meua cridòria va despertar, molt esglaiades, a les tres companyes pensant que alguna persona s'havia introduït en la nostra habitació amb males intencions.

Tot té una explicació: vaig sortir de casa amb l'enrònia que em furtarien amb la meua absència, perquè el Julià no hi era. En dues ocasions ens han furtat. I d'altra part, la desesperació del fet que passen els dies de dos en dos, és per les ganes que tinc de jubilar-me. Imma Vicent

ON SÓN ELS QUE FALTEN?, ON ESTARAN?

El primer cap de setmana de novembre de 2014, visitarem la Terra Alta i el viatge no començà amb bons presagis: les necessitats de descans del conductor ens obligaren a canviar la programació -dissabte fariem l'excursió de diumenge i diumenge la del dissabte-, però, a més, l'itinerari seria en sentit contrari al previst.

El dissabte transcorregué sense incidents, però diumenge, fou un poc més mogut. Eixírem de Prat de Compte en direcció a Gandesa, després d'algunes hores de marxa, ens reunirem en un mirador de la pista de la Font Calda, abans de prendre un sender que s'endinsava en un dens pinar. La nostra propera fita era ascendir a la cota 705, famosa per la Batalla de l'Ebre. Després de caminar poc més de mitja hora, paràrem en una cruïlla de camins, per a tornar-nos a agrupar i comprovarem que ens faltava la meitat del grup. En passar uns minuts i observar que no hi arribaven, ja pensàvem que s'havien extraviat. Per on estarien?, ens preguntàvem veient l'extens

pinar que descendia cap a un profund barranc. Tot seguit, començarem els intents de contactar amb ells telefònicament. Tindre cobertura entre aquelles muntanyes, pareixia cosa divina, però, per fi, poguérem parlar amb Manolo Pérez, beneïda providència! Ens informà que ja s'havien adonat que no anaven pel bon camí, alguna despistada havia agafat una senda que baixava al fons del barranc i tots els que anaven darrere la seguien, més pendents de les animades converses que d'apercebre's que per anar a la cota 705 calia pujar i no baixar.

La reunió dels dos grups fou senzilla, gràcies al fet que Tomás, que formava part del grup dels perduts, duia GPS. Això sí, l'espera del grup capdavanter i l'esforç necessari per a eixir d'aquell barranc, deixà unes cares llargues que duraren gairebé tota la vesprada.

Rafa Vercher

CUINAR EN VERD

BOTIFARRA VEGETARIANA

Ingredients per a 2 persones: 2 albergínies mitjanes, 1 ceba, 2 cullerades de pinyons, 1 culleradeta d'orenga, pebre negre, sal, vi blanc i oli d'oliva.

Preparació:

Rentar i assecar bé les albergínies.

Rebutjar l'extrem de la tija i tallar-la a cubs petits.

Col•locar en un recipient apte per al microones i coure uns minuts fins que comenci a estar tova. Reservar.

Picar en peces petites la ceba. Cobrir el fons d'una cassola ampla amb oli d'oliva i ofegar la ceba a temperatura suau durant uns 15 minuts, fins que estigui transparent.

Incorporar l'albergínia i els pinyons, regar amb una mica de vi i pujar el foc fins que s'evapori l'alcohol. Cuinar a foc molt lent durant uns 40 minuts. Afegir l'orenga seca abans de servir.

Elena Navarro

PASTÍS DE PERA

Ingredients: 230 gr de massa de pasta fullada / 1 làmina, 4-5 peres tipus conferència, 80 gr de sucre moreno, 1 culleradeta de canella, 1 ou i 80 gr de mantega.

INSTRUCCIONS:

1. Un cop col•locada la massa en el motlle per a pastissos (28 cm diàmetre), punxarem en el fons la base de la massa amb una forquilla.
2. Pelarem i tallarem les peres en làmines fines i les hi ficarem al fons de la pasta fullada, col•locant-les en forma de rosa unes sobre les altres perquè estiguin ben juntes entre elles.
3. Barrejarem el sucre amb la canella i l'ou i ho batrem fins que es formi una crema molt escumosa. Hi afegirem la mantega fosa, remenarem bé i banyarem les peres amb la meitat d'aquesta barreja.
4. Escalfarem el forn a 200 °, i introduïrem el pastís al forn, ja calent, uns 15 minuts.
5. Obrirem el forn passat aquest temps i banyarem novament el pastís de pera amb la resta de la crema anterior. Baixarem la temperatura a 180° i ho deixarem coure uns 20 minuts més. Deixar refredar.

Carme Orega

NOVETATS BIBLIOGRÀFIQUES:

"EL PAÍS ON FLOREIX EL LLIMONER"

Autor: Helena Attlee

Edita: Acantilado

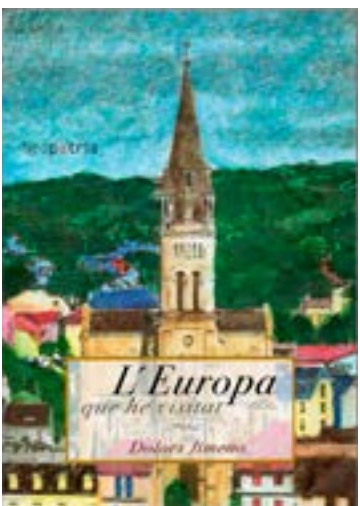
Pàgines: 320

Preu: 20,90 euros

.....

Es pot explicar la història d'Itàlia i d'Europa a través dels cítrics?, la britànica Helena Attlee, distingida experta en jardins, va caure sota l'encanteri dels cítrics fa deu anys i des de llavors va anar reunint materials i donant forma a aquest deliciós llibre. Amb una immensa saviesa, delicadesa i sentit de l'humor l'autora ens relata els orígens dels cítrics, de la gastronomia i del país; ens descobreix els secrets de l'art de l'horticultura i ens ofereix receptes tan senzilles com suculentes. Els aromes, els colors, les textures, la llum i els paisatges que evoca són els fils d'una història daurada on civilització i naturalesa es reconcilien. I així el país on floreix el llimoner convida el lector a emprendre un viatge únic i fascinant a la Itàlia d'ahir i d'avui.

Demostra la importància que aquests arbres i els seus fruits han tingut en la nostra societat, a la vegada que reflexiona sobre la influència del que consumim en el que som.

"L'EUROPA QUE HE VISITAT"

Autor: Dolors Jimeno

Edita: Neopàtria

Pàgines: Neopàtria

Preu: 18 euros

.....

L'autora, gran viatgera, ens vol contar en aquest recull com ha viscut ella els seus viatges per Europa: sensacions, vivències, impressions..., no és una guia de viatges a l'ús.

Dolors viatja amb la seua parella, amb caravana i sense pressa (cosa fonamental per als viatges) i a la vesprada escriu sobre allò que ha vist i visitat.

Ho fa principalment per Europa i dins d'aquest continent el Mediterrani és el que més li ha captivat i el que més estima, encara que la seua capital preferida és Berlín i la que sempre té al cap però, curiosament mai no ha escrit sobre ella és Estocolm.

El llibre és una adaptació resumida del blog De viatge, que ja fa anys ens envia a les amistats i que ara ha tingut l'oportunitat de materialitzar-ho en un llibre.

Societat d'Amics
de la Serra Espadà